

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošilane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 28. marca 1883.

Obseg: O prevažanju in sadbi gozdnega drevja. — Sadno drevo in normalna starost njegova v posameznih plemenih, njega glavni deli in njihovo delovanje. (Dalje.) — Gospodarske novice. — Kmetijska družba kranjska in njen glavni odbor. (Dalje.) — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja. (Dalje.) — Nekoliko črtic o cistercijskem samostanu. — Govor poslanca Kluna pri proračunski obravnavi v zbornici poslancev 27. februarja 1883. (Konec.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O prevažanju in sadbi gozdnega drevja.

Ker so posestniki c. k. okrajnih glavarstev Postojna in Logatec nad 200.000 smrekovih sadik po 2 gold. 50 kraje. tisoč nakupili in okoli 200.000 raznega drevja brezplačno vsi iz c. kr. gozdne drevesnice v Ljubljani dobili in se bo enako drevje po vsem Kranjskem delilo, povemo, kako se prevaža iz enega kraja v drugega in kako sadi.

Sadike se pošljejo po železnici v zabojih med mahom do zadnje postaje. Posestnikom se naznani dan, kateri pridejo po sadike. Preskrbi naj si vsak nekaj mahu in slame, kar se določeni dan seboj vzame.

Ko se mu sadike izročé, koreninice varno z mokrim mahom ovije in s slamo poveže. Najboljše je sadike koj na ono mesto peljati ali nesti, kjer se mislijo saditi. Tam se skoplje primerno velik jarek, sadike noter položé in koreninice dobro s prstjo pokrijejo.

Drugi dan se prinese škaf vode na omenjeni kraj, voda s črno prstjo nameša in sadike tako v škaf de-nejo, da samo koreninice v vodo pridejo.

Skopljejo se potem prostorne jame, sadika z levo roko na sredo jame, kamor se mora poprej malo drobne prsti potresti, postavijo, z desno roko se zemlja zdrobi, na debelo na koreninice dene in potem z obema rokama prst na koreninice močno pritisne. Čeravno steblice ne sme globokeje v zemljo priti, kakor je bilo poprej, vendar mora sadika tako trdno v jami stati, da se ne spuli s koreninicami, ampak steblice odtrga. Če gre rada iz zemlje, ni bila pravilno vsajena. Konečno se pobere vsa šara in okoli sadike dene. Za brambo sadik se priporoča, na ono stran, od katere burja brije, kamenja nastaviti.

Naposled še opomnimo, da se mora smreka v zavetje in pod grme, kakor tudi okoli starih štorov saditi, bor pa na prosto in pusto zemljo. Sadike obrezavati (posebno šilovje) ali jih na kak drug način raniti, je nevarno in vsled tega lahko poginejo. Listnato drevje naj se le po pameti obreže, sicer se pa to v novejšem času tudi opušča.

Sadno drevo in normalna starost njegova v posameznih plemenih, njega glavni deli in njihovo delovanje.

(Dalje.)

1. Korenine; 2. deblo; 3. drevesni venec ali drevesna krona (vrh); 4. listje; 5. popki in cvetje.

Oglejmo sedaj vsakega teh posameznih drevesnih delov in njihova opravila nekoliko natančneje, da važnost njihovega pravega namena do dobrega spoznamo.

1. *Korenine.* Oni drevesni del, kateri se v zemlji nahaja in ga ne vidimo, imenujemo korenine. Poglaviti namen in opravilo koreninam je: sadnemu drevesu na stalnem mestu krepko podlago in stalnost dajati, a po drugi strani pa tudi iz zemlje zadostne in potrebne hrane (drevesnega živeža) v tekoči obliki nabirati in v-sé srkati ter vse druge drevesne dele ž njo v zadostni meri preskrbljevati. Vsem tem zahtevam pa korenine le takrat zadostovati morejo, če se v zemlji, v katero bilo je sadno drevo stalno posajeno, tudi dovolj take hrane nahaja. Iz tega se lahko razvidi, da v pusti, ali pa po daljni rasti drevesa na stalnem mestu opešani zemlji korenine čudežev delati in gledé drevesne hrane na splošno drevo blagodejno upljivati ne morejo. V takem slučaju mora jim umni sadjerejec s primernim gnojilom sám na pomoč prihiteti, ako hoče, da mu bode sadno drevo tudi materialnega dobička in koristi za njegov trud dajati in povračevati moglo.

Kakor drevesno deblo in deli njegove krone, obstojé tudi korenine njegove iz raznih, med seboj dobro ločljivih delov ali plastí. Središče ali osrednji del koreninski imenujemo stržen; okolo tega dalje na zunaj nahaja se pravi koreninski lés; potem sledi belina ali mehki lés, dalje liče in slednjič lubad ali koža (skorija), v katero so korenine pravim pomenom besede povite ali oblečene. Med belino ali mehkim lesom in med ličjem nahaja se tako imenovana sočna ali kambijeva plast, po kateri se ob in med časom rasti drevesni sók gor do skrajnih koncev vseh drugih delov celega sadnega drevesa pretaka; ta sók v drevesnem listju prebavljen ali purificiran povrne se zopet nazaj po vseh drevesnih delih dol do koncev skrajnih koreninic, ter nareja na mladikah, vejah, deblu in koreninah nov